

Nationale Risicobeoordeling Bevindingenrapportage 2008

<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/blg-19935.pdf>

3. Scenario's en uitkomsten nationale risicobeoordeling

3.2.6 Grote ongevallen (chemisch, nucleair, natuurbranden)	17
3.3 Uitkomsten nationale risicobeoordeling	18

4. Oriëntatie op capaciteiten

4.7 Grote ongevallen (chemisch, nucleair, natuurbranden)	40
4.8 Conclusie	47

5. Agenderingsadvies

5.3.3 Grote ongevallen (natuurbranden, chemisch, nucleair)	53
--	----

Nucleair scenario (blz. 17)

In de kerncentrale in Borssele ontstaat door een keten van gebeurtenissen een lozing van radioactief materiaal. Door uitval van de koeling smelten de brandstofstaven gedeeltelijk, radioactieve stoffen komen in het koelsysteem en vervolgens in de veiligheidsinsluiting (*containment*) van de kerncentrale. Dit leidt 24 uur nadat de koeling faalde tot de lozing van een grote hoeveelheid radioactief materiaal.

Het gebied binnen 2 kilometer rondom de kerncentrale wordt geëvacueerd; in het gebied tot 20 kilometer benedenwinds van de centrale moet binnenshuis worden geschuild. In deze sectoren, maar dan tot 10 kilometer benedenwinds moeten de aanwezige personen jodiumtabletten innemen. Ter bescherming van de voedselketen ("indirecte maatregelen") zijn daarbij ook landbouwmaatregelen noodzakelijk over een aanzienlijk gebied van Nederland.

4.7 Grote ongevallen (chemisch, nucleair, natuurbranden) (blz. 40)

Chemisch en nucleair

In het chemische en nucleaire scenario wordt ontwrichting van de samenleving vooral bepaald door de volgende factoren:

1. angst onder de bevolking voor straling, radioactieve stoffen en (gevaarlijke) chemische stoffen.
2. de verstoring van het dagelijks leven: bij een nucleaire ramp ("Borssele") wordt het gebied van 2 km rondom de kerncentrale geëvacueerd en mensen 20 km rondom de centrale moeten binnen blijven ("schuilen"). Het herstel en de gevolgen na een werkelijke lozing kunnen ingrijpend en langdurig zijn.
3. de kosten voor de direct betrokkenen die binnen het gebied wonen of een bedrijf hebben. Daarnaast de kosten voor de inzet rondom de crisis- en rampenbestrijding (hulpdiensten, leger, etc.). Voor de directe kosten die door schade binnen het gebied zijn ontstaan, zijn er financiële regelingen voor aansprakelijkheid en schadevergoeding.

Op het terrein van chemie en nucleair is al decennia lang beleid ontwikkeld, in het bijzonder op het gebied van preventie. Hierbij kan gedacht worden aan veiligheidsvoorzieningen, vergunningenbeleid en toezicht. Ondanks dat er geen majeure beleidsontwikkelingen op het terrein van chemisch en nucleair spelen, zijn er aandachtspunten ter verbetering van de huidige praktijk.

Te versterken capaciteiten nucleair (begin blz 42)

Proactie & Preventie

Bedrijven dienen zich bewust (*awareness*) te zijn van het belang van **adequate veiligheidsvoorzieningen** en te beschikken over een parate responsorganisatie. De kwaliteit van

technische veiligheidsvoorzieningen en van de bedrijfsvoering moet mede daarom een blijvende prioriteit zijn. Daarbij is een kwaliteitszorgsysteem een belangrijke randvoorwaarde. Goede wet- en regelgeving zijn van belang om vergunningvoorschriften te kunnen opleggen zodat de veiligheid kan worden gewaarborgd. Bovendien dient er adequaat toezicht, op zo hoog mogelijk niveau, op de naleving van die voorschriften te zijn. Zowel een adequate vergunningverlening als het toezicht op de naleving van die voorschriften zijn gewaarborgd. Blijvende aandacht voor het functioneren van een samenhangend systeem (van vergunning, naleving en toezicht) is van belang.

Preparatie

In het NPK (Nationaal Plan voor de Kernongevallenbestrijding) en de daarop gebaseerde **planvorming** zijn de taken en bevoegdheden vastgelegd. Planvorming vindt multidisciplinair plaats en er wordt rekening gehouden met (sociaalpsychologische) menselijke reacties naar aanleiding van nucleaire ongevallen. Het is van belang dat er continu aandacht is voor de implementatie van de lokale, regionale of nationale NPK-rampbestrijdingsplannen.

Uitgangspunt bij het opstellen van regionale plannen is dat aangesloten wordt bij de generieke rampenbestrijding (capaciteiten, processen en procedures). Waar nodig worden specifieke capaciteiten ingezet (bijvoorbeeld voor het doen van stralingsmetingen). De lokale rampenbestrijdingsplannen zijn beschikbaar voor burgers en betrokken bedrijven en moeten regelmatig worden beoefend. Onderdeel van planvorming is (doelgroepgerichte) **risicocommunicatie**. Hierbij wordt onder meer wordt ingegaan op de vraag welke maatregelen in welke gebieden te verwachten zijn. Het is daarbij van belang dat de **bevolking een duidelijk handelingsperspectief krijgt** van de overheid.

Respons

Na alarmering (door de exploitant) van een nucleair ongeval (kerncentrale), vindt altijd opschaling plaats naar het nationale niveau. Onder nationale regie³² zullen verschillende responsorganisaties in actie komen (conform het NPK en de daaraan gerelateerde responsplannen). Belangrijke aspecten zijn dan deskundige advisering, modelberekeningen of metingen ten behoeve van een snelle besluitvorming, effectieve samenwerking en duidelijke communicatie naar de verschillende doelgroepen (bijvoorbeeld over evacuatie of bescherming van de voedselketen). Het Nationaal Meetnet Radioactiviteit maakt onderdeel uit van de responsorganisatie. Voor de samenwerking met meetdiensten van kennisinstituten, de brandweer en Defensie wordt een integrale, eenduidige meetstrategie geïmplementeerd.

Nafase

Bij nucleaire ongevallen waarbij een aanzienlijke lozing van radioactief materiaal heeft plaatsgevonden volgt na de responsfase een nazorgfase. Op basis van de (radiologische en psycho-sociale) gevolgen van het ongeval voor de mens en de omgeving (milieu) worden maatregelen getroffen om de schade zoveel mogelijk te beperken. Crisiscommunicatie zal gedurende een lange(re) tijd plaatsvinden.

Huidig beleid nucleair

Veiligheid en beveiliging kerncentrales

De veiligheid en beveiliging van kerncentrales zijn in Nederland geregeld in de Kernenergiewet. In deze wet zijn ook de internationale verplichtingen geïmplementeerd. Op basis van de Kernenergiewet zijn de nucleaire installaties vergunningplichtig.

Kernongevallenbestrijding

Na de ramp in Tsjernobyl in 1986 is door de Nederlandse overheid in 1989 het Nationaal Plan voor de Kernongevallenbestrijding (NPK) uitgebracht en geïmplementeerd. In het kader van de "revitalisatie van het NPK³³" (RNPK), afgerond in 2002, is de kernongevallenbestrijding in lijn gebracht met de algemene crisisbeheersing en rampenbestrijding. Het RNPK heeft geleid tot een aantal concrete producten zoals:

- de instelling van de "Eenheid Planning en Advies nucleair" (EPAN). Deze groep deskundigen adviseert het bevoegde gezag (beleidsteams) zowel op lokaal als op rijksniveau bij een (dreigende) crisis.
- de Leidraad kernongevallenbestrijding: deze leidraad beschrijft welke partij (publiek, privaat), welke maatregelen moet voorbereiden en kunnen nemen in de beschreven voorbeeldscenario's voor kernongevallen.

De rampbestrijdingsplannen zijn in 2007 geactualiseerd en worden in 2009 opnieuw bijgesteld. Na de grootschalige Nationale Staf oefening nucleair (NSOn) in 2005 en tussentijdse kleinere oefeningen en trainingen is voor 2010 opnieuw een grootschalige staf oefening voorzien.

In internationale overeenkomsten van het Internationaal Atoomenergie Agentschap (IAEA), de EU en bilateraal met België en Duitsland zijn afspraken vastgelegd over alarmering, informatie-uitwisseling, afstemming van maatregelen en bijstand. Conclusie nucleair en chemisch

Op het terrein van chemie en nucleair is al decennia lang beleid ontwikkeld (en geïmplementeerd). Ondanks dat er geen majeure beleidsontwikkelingen op het terrein van chemisch en nucleair spelen, zijn er aandachtspunten ter verbetering van de huidige praktijk. Hierbij kan gedacht worden aan actualisatie van planvorming, meetcapaciteit en infovoorziening(systeem) en risico- en crisiscommunicatie (waaronder het eigen handelingsperspectief van bevolking en overheid).

Conclusie nucleair en chemisch

Op het terrein van chemie en nucleair is al decennia lang beleid ontwikkeld (en geïmplementeerd).

Ondanks dat er geen majeure beleidsontwikkelingen op het terrein van chemisch en nucleair spelen, zijn er aandachtspunten ter verbetering van de huidige praktijk. Hierbij kan gedacht worden aan actualisatie van planvorming, meetcapaciteit en infovoorziening(systeem) en risico- en crisiscommunicatie (waaronder het eigen handelingsperspectief van bevolking en overheid).

31 Ten behoeve van de voorbereiding van de bestuurlijke maatregelen, besluiten en communicatie door de lokale en regionale beleidsteams, kan een beroep worden gedaan op crisisadvies-entiteiten (zoals het BOT-mi). Voor de operationele uitvoering kan een beroep worden gedaan op het LOCC voor extra capaciteit.

32 De tijdsfactor en het ongevalsverloop van een nucleair ongeval zijn bepalend voor het niveau waarop beslissingen genomen moeten worden en de samenhang tussen de lokale coördinatie en de nationale regievoering.

33 Het NPK wordt actueel gehouden door nationaal en lokaal verantwoordelijke overheden.

Chemisch & nucleair (blz. 53)

Agenda

7. Mede in het licht van de toenemende aandacht voor kernenergie in Europa, onderzoekt VROM in 2009 of de huidige structuur en het systeem van **kernongevalbestrijding** nog verder moet worden ontwikkeld. Hierbij wordt o.a. ingegaan op de volgende aspecten:

- de hernieuwde introductie van jodiummaatregelen (pre-distributie en voorlichting aan de bevolking). Dit naar aanleiding van de aangepaste beleidsuitgangspunten en interventiewaarden;
- de implementatie van de geactualiseerde lokale, regionale en nationale NPK rampenbestrijdingsplannen;
- de vernieuwing van stralingsmeetapparatuur en bijbehorende oefenmodules voor de brandweerorganisaties.
- voorlichting aan bevolking over bewustwording, het eigen handelingsperspectief en tevens inzicht waar de overheid voor zorgt
- nieuwe (politieke) ontwikkelingen inzake kernenergie.